

KENDİNE YARDIM

© 2024 Hayat Yayıncılık, İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri ve Ticaret A.Ş.

Tüm yayın hakları anlaşmalı olarak Hayat Yayınları'na aittir.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

ISBN: 978-605-151-552-6

Sertifika No: 75092

<i>Hayat Yayınları</i>	: 782
<i>Başarı Dizisi</i>	: 160
<i>Kitabın Adı</i>	: Kendine Yardım
<i>Yazarı</i>	: Samuel Smiles
<i>Çeviren</i>	: Abdullah Zaimoğlu
<i>Yayın Koordinatörü</i>	: Erol Şahnacı
<i>Yayın Editörü</i>	: Sevgi Korkut
<i>Kapak ve İç Tasarım</i>	: Vildan Ekşi
<i>Baskı Yeri ve Tarihi</i>	: İstanbul, 2024
<i>Baskı ve Cilt</i>	: Alioğlu Matbaacılık

Orta Mahalle Fatin Rüştü Sokak No: 1/3-A
Bayrampaşa / İstanbul
Tel: (0 212) 612 95 59
Sertifika No: 45121

Hayat Yayın Grubu

Molla Gürani Mahallesi, Oğuzhan Caddesi No: 15 Kat: 3

Fındıkzade - Fatih / İstanbul

Tel: 0212 613 11 00 Gsm: 0530 259 80 96

www.hayat yayinlari.com - e-posta: hayat@hayat yayinlari.com

[X/hayat yayinlari](https://www.instagram.com/hayat yayinlari) [f/hayat yayinlari](https://www.facebook.com/hayat yayinlari)

Samuel Smiles

KENDİNE YARDIM

İÇİNDEKİLER

Giriş	9
Despotizm Üzerine	11
Richard Cobden	17
<i>Birinci Bölüm</i>	
<i>Asilzadeler ve Çabaları</i>	21
Lord Brougham	24
E. Bulwer Lytton	25
Mr. Disraeli	26
Başkalarından Görülen Yardım	27
Alexis D. Tocqueville	27
<i>İkinci Bölüm</i>	
<i>Endüstri Liderleri ve Mucitler</i>	29
Medeniyetimizin Temelini Atanlar	31
Buhar Makinesini Bulanlar	32
Watt'ın Başarıları	32
Buhar Makinesinin Faydaları	33
Rekabetin Faydaları	34

Richard Arkwright	35
Emekler Sonuç Veriyor	37
Peel Ailesi	38
Peel'in Evlenme Kararı	40
Peel'in Meziyetleri	41
Jacquard ve Hayatı	42
İlk Deneyimler	42
Madalya Kazanan Makine	44
İmparator'un Huzurunda	44
Vaucanson'dan İlhamlar	45
Vaucanson'un Ölümü	46
Yeniliğe Karşı İsyân	47
Nihayet Yola Geliyorlar	47
Halkın Takdiri	48
Gayret ve Sabır	49
Walter Scott	49

Üçüncü Bölüm

<i>Yardımlar ve Tesadüfler</i>	51
Harvey ve Buluşları	57
Doktor Jenner ve Çiçek Aşısı	58
William Herschel	59
Hugh Miller	60

Dördüncü Bölüm

<i>Güzel Sanat Ustaları</i>	63
Claude Lorraine	68
Benvenuto Cellini	68
Ressam Poussin	69
John Flaxman	72
David Wilkie	75
George Kemp	76
John Gibson	77
James Sharples	78
Handel	80

Beşinci Bölüm

<i>Çalışkanlık ve Asalet</i>	83
Richard Foley	86
William Phips	88
William Petty	92
Strutt of Belper	94

Altıncı Bölüm

<i>Enerji ve Cesaret</i>	97
Charles Napler	104
Jonas Hanway	106
Granville Sharp	109

Fowell Buxton	113
Yedinci Bölüm	
İş Adamları	117
Sekizinci Bölüm	
Para Kullanma Yöntemi	129
Thomas Wright	138
Dokuzuncu Bölüm	
Kendini Yetiştirme	145
Sonradan Parlayan İnsanlar:	165
Onuncu Bölüm	
Örnekler ve Modeller	169
Neşeli Çalışma	177
On Birinci Bölüm	
Karakter ve İdeal İnsan	181

GİRİŞ

“Kendine yardım edene Allah da yardım eder” sözü, geniş bir tecrübenin ürünüdür. Kendi kendine yardım etme ruhu, birçok kimsenin gerçek gelişimini sağlamasının yanı sıra insanlardaki gayret ve kuvvetin kaynağını oluşturur. Sadece içerden gelen yardım, insanların kendi kendine yardım etmesini sağlayabilir. İnsanlar başkaları tarafından gereğinden fazla yol gösterilmeye ve idare edilmeye mahkûm edilirse hayatta yalnız kalırlar.

En iyi müesseseler bile insana fiilî bir yardımda bulunamaz. Bu müesseselerin yapacağı tek şey, kendini yetiştirmek ve ferdî durumunu geliştirmek konularında ferdi serbest bırakmak olacaktır. Fakat insanlar her devirde huzur ve saadetlerini kendi davranışlarında aramak yerine, bu müesseselerde aramayı tercih etmişlerdir. Akıllıca düzenlenen kanunlar, insanların ancak fikrî veya bedenî emeklerinin karşılığını görmelerine yardım eder. Fakat bir kanun ne kadar mükemmel olursa olsun; bir tembeli çalışkan, bir müsrifi tutumlu ve bir sarhoşu ayık yapamaz. Bu gibi reformlar sadece ferdî girişimle, ekonomi ile ve şahsî fedakârlıkla sağlanabilir. Hükümet bile kendini oluşturan fertlerden ibarettir. Hükümet mensup

olduğu milletten daha ileri bir seviyede ise eninde sonunda milletin seviyesine inmeye mecburdur. Milletin seviyesinden daha aşağıda bulunan bir hükümetin, milletin seviyesine çıkmak zorunda olduğu gibi. Su bardağa konulduğunda kendi seviyesine nasıl ulaşıyorsa bunlar da birbirini dengelemek zorundadır. Bir milletin idare biçimi, halkınun asil veya cahil oluşuyla doğru orantılıdır. Medeniyet kendisini oluşturan kadının erkek ve çocukların şahsî gelişmelerinden başka bir şey değildir.

Bir milletin ilerlemesi veya çökmesi, fertlerin hangi yönde uğraş verdiklerine bağlıdır. Toplumların yükselebilmesi için kanunları değiştirmek ve müesseseleri islah etmek yeterli değildir. Gelişim insanların kendilerini islah etmeleri ve yetiştirmeleri için onlara ne kadar fırsat tanındığına bağlıdır. Sosyal çöküntüler, insanın kötü hayatının topluma yansımadır. Her ne kadar biz bunları kanun eliyle yok etmeye çalışsak da şahsî hayat ve karakterimiz düzeltilmedikçe bu sosyal çöküntüler değişik kostümler giyenerek tekrar filizlenir.

En büyük köle bir despot tarafından yönetilen değil kendi manevî cehaletinin, menfaat perestliğinin ve ahlâksızlığının esiri olandır. Hürriyet sadece hükümete dayandıkça ne kadar değişiklik yapılırsa yapılsın bir hayal perdesindeki şekillerin yer değiştirmesinden ileriye gidemez. Hürriyetin sağlam temelleri ferdin karakteri üzerine dayanmalıdır. Bu aynı zamanda sosyal emniyet ve millî gelişmenin de garantisidir.

DESPOTİZM ÜZERİNE

John Stuart Mill ne kadar doğru söylüyor: “Altında ferdiyet bulunan despotizm bile yıkıcı değildir. Ve hangi isim altında kullanılırsa kullanılsın, ferdiyeti mahveden despotizmin kendisidir.”

Bu doktrin kısaca; “her şey halk için olacak, fakat halk hiçbir şey yapmayacak!” ilkesini içerir. Şayet bu doktrine uyulacak olursa topluluğun hür vicdanını yıkacak, şu veya bu şekilde bir despotizme zemin hazırlayacaktır. Cesarizm, en kötü biçimiyle bir insan putperestliğidir sadece kuvvete tapınmaktır, yalnız servete tapınmanın doğuracağı sonuçları doğurur. Halbuki milletler arasına kendi kendine yardım etme fikri daha sıhhatli bir doktrindir. Bu doktrin iyi uygulanırsa Cesarizm’den eser kalmaz.

Milliyetçilik de parlamento kanunlarını da bugünkü batıl inanışlar kısmına dahil edebiliriz. İrlanda’nın en ünlü vatanseverlerinden biri olan **William Dargan**’ın **I. Dublin Sanayi Sergisi**’nin kapanışı nedeniyle söylediklerine bir göz atalım:

“İtiraf ederim ki ‘egemenlik’ kelimesini ne zaman duysam, kendi vatanımı ve vatandaşlarımı hatırlarım. Kavuşacağımız egemenlik için başka ülkelerden, şimdi aramızda bulunan

birtakım büyüklerinden yardım göreceğimize dair pek çok şeyler duydum. Bunlara herkes gibi ben de büyük önem veriyorum oysa endüstriyel egemenliğimizin bizim kendi çalışmamıza bağlı olduğunu her zaman hissederim ve bundan zevk duyarım. Şuna inanıyorum ki endüstri ve enerjimizi kullanma konusundaki dikkatli hareketlerimiz sayesinde, biz hiçbir zaman şimdikinden daha parlak sonuçlar ve daha elverişli fırsatlar elde etmedik. Sabır, başarının en büyük garantisidir; aynı azimle yürürsek biz de diğer milletler gibi konfor ve saadete kavuşacağız.

Bütün milletler bugünkü durumlarını nesillerinin düşünce ve çalışmalarına borçludurlar. Her nesil, kendisinden önceki neslin ortaya çıkardıklarına bir şeyler katarak o işi yüksek seviyelere ulaştırmıştır. İşte bu asil işçilerin “medeniyet aktörlerinin” birbirini izlemesidir ki düzensizlikler arasında bocalayan endüstride, bilgide ve sanatta düzenin yerleşmesini sağlamıştır. Bugün yaşayan insanlar, dedelerimizin maharetleri ve çalışkanlıkları sayesinde sağlanan zengin malikânenin vârisi olmuşlardır. Şimdi idaresi bize geçmiş olan bu malikâneyi, ihmal edilmiş olarak değil de tersine daha da geliştirilmiş bir şekilde bizden sonraki nesillere devretmekle mükellef bulunuyoruz.

Fertlerin enerjik hareketlerinde görülen kendi kendine yardım ruhu, tarih boyunca İngiliz karakterinin bir özelliğinin olmasının yanında milletçe bizim de ölçü aldığımız bir şey olmuştur. Bizim toplumumuzun oluşumunda da tanınmış veya tanınmamış birçok kimsenin yardımı olmuştur. Örneğin büyük savaşlarda, tarihinde yalnız generallerin adları geçse de zaferler büyük ölçüde askerlerin cesaretleri sayesinde

kazanılmıştır. Hayat da bir “asker savaşı” değil midir? Kitaplarda adları geçmeyen insanların medeniyete etkileri, şöhret olup adları tarihe geçen insanlardan daha fazladır. Endüstride olsun, diğer sahalarda olsun, hayatta doğruluk, ciddiyet ve çalışkanlıklarıyla başkalarına örnek olanların hayatı, bir ülkenin gelecekteki mutluluğunu da etkiler.

Tecrübeler gösteriyor ki başkalarının hayatı ve hareketi üzerinde en kuvvetli etki, insanlardaki enerjik ferdiyettir. Okullar, akademiler ve kolejler buna kıyasen kültür bakımından sadece bir başlangıçtırlar. Bundan çok daha etkili olanı insanların toplu bulunduğu yerlerde her gün bize verilen hayat terbiyesidir. Özetle insanları hakiki disipline alıştırıp hayatın gerektirdiği bütün ödevleri ve işleri düzenli biçimde yapabilecek hale koyan her şey bu kategoriye dahildir. Bu, öyle bir terbiyedir ki kitaplardan öğrenilemeyeceği gibi sadece edebî bir terbiye ile de elde edilemez. Kelimelere verdiği kuvvetle bilinen **Bacon**, bu konuda şu mülahazayı yürütür:

“Dersler, bunların ne şekilde kullanılacağını öğretmez. Fakat bunlarsız ve bunların üstünde elde edilecek irfan, mülahaza ve dikkatle elde edilenidir.”

Büyük ilim, edebiyat ve sanat adamları, hayatın belirli bir sınıfına ve derecesine mensup kalmamışlardır. Bunlar kolejden geldikleri gibi çiftlikten de gelmişlerdir; fakir kulübelelerinde yetiştikleri gibi, zengin konaklarda da yetişmişlerdir. **Thomas Edwards**, ayakkabıcılık yapan bir bilgindir. **Edwards** ayakkabıcılık mesleğini yaparken, boş zamanlarında tabiatı inceleme imkânı bulmuş hatta yengeçler üzerindeki inceleme yaparken bulduğu bir yengece tabiat bilginleri tarafından kendi adı verilerek “**Praniza Edwardsii**” denmiştir.

Bir demircinin oğlu olan **Michael Faraday**, 22 yaşına kadar çiftçilikle uğraşmıştı. Azimle çalışarak kendisini yetiştiren hocası **Sir Humpry Davy**'den daha ünlü bir felsefe bilgini olmuştur.

Shakespeare'in orta hâlli bir aileden geldiği bilinmektedir. Babası bir kasaptı. **Shakespeare**'in de gençliğinde yün tarayıcılığı yaptığı tahmin edilmektedir. Gerçek ne olursa olsun o yalnız bir milletin değil, bütün beşeriyetin sanatçısıdır. Yazılarında denizi işleyen bir yazar, onun bir denizci olduğu kanaatine varır. Bir papaz, yazılarındaki hakimiyete dayanarak onun bir kilise kâtibi olmasına ihtimal verir. O çok dakik ve çok çalışkan bir insandı ve hayatı boyunca geniş tecrübeleriyle topladığı bilgi hazinesi onun dünya üzerinde önemli bir rol oynamasında yardım etti.

Yevmiye ile çalışan işçi sınıfı bize **Mühendis Brindley**, **Denizler Kâşifi Cook**, **Şair Burns** gibi güzide insanları kazandırmıştır. Elinde mala, cebinde kitap "Lincol's Inn" in inşasında çalışan **Ben Jonson**'la, **Mühendis Edwards** ve **Telfard**'la, jeoloji bilgini **Hugh Miller**'le ve yazar ve heykeltıraş **Allan Cunningham**'la inşaat ve duvarcı ustaları ne kadar iftihar etseler yeridir.

En büyük terzi, Amerika'nın bir zamanlar Cumhurbaşkanlığı görevini yerine getiren **Andrew Johnson**'dur. O, hayrete şayan bir karaktere sahipti. Washington'da büyük bir konfe-ransta, politika hayatına bir köy muhtarı olarak başlayıp, bütün branşlarda çalıştığını anlattığı esnada kalabalıktan bir ses:

"Terzilikten yukarı doğru." diye haykırınca; Johnson bu hakareti gayet soğukkanlılıkla karşılamış ve şöyle karşılık vermişti:

“Aranızda bir centilmen, benim bir zamanlar terzi olduğumu söyledi. Bu, beni hiç de müteessir etmez. Çünkü terziilik yaparken; benim iyi bir terzi olarak şöhretim vardı. Diktiğim elbisede kusur bulunmazdı. Müşterilerime tayin edilen günde elbiselerimi verir ve daima temiz iş yapardım.”

Buhar makinesini icat eden büyük isimler arasında bulunan **Newcomen**, **Watt** ve **Stephenson**’dan da bahsedilmelidir. Bunlardan **Newcomen** demirci, **Watt** bir sanatkâr, **Stephenson** ise bir makine ateşçisi idi. **Vaiz Huntingden** esas itibariyle bir kömürkünün yanında hamallık yapardı. Ağaç oyma sanatının babası olan **Bewick** ise kömür madeni ocaklarında işçilik yapardı. **Dadsley** uşak, **Halaroft** da seyisti.

Gençliklerinde yetiştikleri şartların farklı olmasına rağmen bu tanınmış insanlar dünyanın bütün servetiyle elde edilemeyecek olan dehalarını kullanarak sağlam ve devamlı bir şöhrete sahip olmuşlardır. Bir astronomi ve matematik bilgini olan **Langrance**’nin babası **Turin** de yüksek bir mevki sahibi iken spekülasyon yüzünden servetini kaybedince ailesi yoksulluğa mahkûm olmuştu. **Langrance** sonradan elde ettiği refah ve şöhreti bu yoksulluğa borçlu olduğunu düşünerek şöyle der:

“Eğer zengin olsaydım, belki de matematik bilgini olamazdım!”

Ünlü **Şair Keats** bir eczacı ve **Sir Humpry Davy**’de bir köy eczacısının çırağıydı. **Davy** kendisinden bahsederken bir gün şöyle demişti:

“Ben şimdi ne isem bunu kendim yapmış bulunuyorum. Emin olunuz ki bunu gururumdan dolayı söylemiyorum, kalbimin bütün samimiyetiyle söylüyorum.”

Gerek bu ülkede ve gerekse başka diyarlarda mütevazı sanat şubelerinden kendi enerji ve gayretleri sayesinde, yükselerek toplum içinde nüfuzlu ve faydalı kimseler hâline gelenler o kadar çoktur ki artık bunlara ilginç olaylar gözüyle bakamayız.

On saatlik Lâyiha (Ten Hours Bill) tasarısını müzakerele-ri sırasında **Salfard Milletvekili**, çocukluğunda bir pamuk fabrikasında işçi yamağı olarak çalışırken karşılaştığı zorlukları anlattı ve eline fırsat geçerse işçi sınıfının karşılaştığı bu engelleri ortadan kaldırmak için elinden geleni yapacağını söyledi. Bunun üzerine **Sir James Graham** mebusların alkışları arasında kürsüye gelerek, **Mr. Brotherton**'un o ana kadar bu derece mütevazı bir sınıftan yetiştiğini bilmediğini ifade etti ve onun mecliste, memleketin asilzadeleriyle yan yana ve aynı haklara sahip olarak oturmasına meclisin dikkatini çekti.

Şimdi hayatta olan mebuslar arasında aynı mütevazı kökten gelenler bulunmaktadır. Son zamana kadar **Sunderland Mebusu** olan, tanınmış armatörlerden **Mr. Lindsay**, rakipleri tarafından gerçekleşen bir eleştiriye cevap olarak **Waymouth**, seçmenlerine hayatı hakkında ilginç bilgiler vermiştir. Anlattığına göre, on dört yaşında iken yetim kalmış ve iş bulmak için Glasgow'dan Liverpool'a gideceği sırada, vapur ücretini ödeyecek parası olmadığından, vapurun kaptanı ile anlaşarak kömürlükte kömürleri ayıklama karşılığında Liverpool'a gidebilmişti. Liverpool'da yedi hafta işsiz dolaşmış, ambarlarda yatmış, bir gemide iş bulmuş on dokuz yaşında bir çocuk olarak girdiği bu gemide, ahlâkının düzgünlüğü ve çalışkanlığı sayesinde, yavaş yavaş ilerleyerek sonunda geminin süvariliğine kadar yükselmiştir. Mr. Lindsay bunları